

Табела 5.2. Спецификација предмета *Историјска граматика грчког језика 1*

Студијски програм: ОАС класичних наука
Назив предмета: <i>Историјска граматика грчког језика 1</i>
Наставник/наставници: проф. др Александар Лома, доц. др др Орсат Лигорио, доц. др Сандра Шћепановић
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 12
Услов: положен испит из <i>Грчког језика 2</i> на ОАС класичних наука.
Циљ предмета Студент се има упознати са главним линијама историјског развоја грчког језика, од индоевропског прајезика до класичне епохе грчког језика.
Исход предмета Студент ће бити у стању да с разумијевањем чита преткласичне, хомерске текстове, да у њима тумачи историју појединачних речи и да те речи поређује са сродним им речима у другим старим индоевропским језицима (као што су нпр. староиндијски, јерменски или латински).
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> Садржај: 1. Увод у хомерологију. Структура хомерског хексаметра и различите појаве дужења и краћења у хомерском хексаметру. Хомерских дијалекат; мискоглотија у хомерским пјесмама (еолизми, јонизми) и различите језичке одлике хомерског дијалекта. — 2. Увод у историјску граматику грчког језика и компаративну индоевропску лингвистику; индоевропско породично дрво; теорија породичног дрвета; гране и огранци индоевропског породичног дрвета; индоевропски прајезик; грчкофригијски и грчки прајезик; сусједни језици и језичке породице. — 3. Фонолошки систем индоевропског прајезика; праиндоевропске фонеме и алофони; превој праиндоевропских вокала (празнина, пунина, дуљина); лебдјећи превој (<i>Schwebeablaut</i>); различите појаве индоевропске фонетике (ларингално бојадисање, губитак ларингала, тј. Pinault-ов закон и Sasure-ов ефекат, метатеза ларингла, s-мобиле, делабијализација лабиовелара, постанак дифтонзи, постанак нових, акутних и компензацијских дужина, тј. Stang-ов и Szemerényi-јев закон, контракција вокала, консонантске групе, Sievers-Lindemann-ов закон, s-епентеза, дегеминација пие. *ss, Kortlandt-ов ефекат, Seibs-ов закон, различите <i>thorn</i>-групе, итд.). — 4. Исход пие. вокала (*e, *o, *ē, *ō); *h₂- i *h₃-бојадисање пие. *e и исход обојеног пие. *e; Cowgill-ов закон; Osthoff-ов закон. — 5. Исход пие. назала (*m, *n / *m̥, *n̥) и ликвида (*j, *l / *j̥, *l̥); исход слиједова типа *RV и *RHV. — 6. Исход пие. семивокала (*i, *u / *i̯, *u̯) и ларингала (*h₁, *h₂, *h₃ / *h₁, *h₂, *h₃); Rix-ов закон; Saussure-ов ефекат; Cowgill-ов закон. — 7. Исход пие. *s; Grassmann-ов закон. — 8. Исход пие. лабијала (*p, *b, *b^h) и дентапа (*t, *d, *d^h); t-асибилација; губитак на крају ријечи; Grassmann-ов закон. — 9. Исход пие. велара (*k, *g, *g^h) и палатовелара (*k̑, *g̑, *g̑^h); губитак на крају ријечи; Grassmann-ов закон — 10. Исход пие. лабиовелара (*k^u, *g^u, *g^{uh}); делабијализација; Grassmann-ов закон. — 11. Исход пие. VR-дифтонга (*em, *en, *er, *el, *ei, *eu, *eh₁, *eh₂, *eh₃; *om, *on, *or, *ol, *oi, *ou, *oH; *ēm, *ēn, *ēr, *ēu, *ōm, *ōn, *ōr, *ōl, *ōi) i RH-дифтонга (*mH, *nH, *rH, *lH, *iH, *uH); *h₂- i *h₃-бојадисање дифтонга типа *eR; монофронгизација / akutno duženje; Szemerényi-јев закон; Osthoff-ов закон; Cowgill-ов закон; u-дисимилација. — 12. Исход различитих пие. консонантских група; јотовање. — 13. Историја атематске промене именица; наставци; измењивост флективне (апофонија, хетероклисија, секундарно ширење денталних основа); парадигме (r-основе, n-основе, C-основе, s-основе, i-основе, u-основе, дифтоншке основе). — 14. Историја тематске промене именица; o-основе (напомене уз поједине падеже); ā-основе (напомене уз поједине падеже); iа- и џа-основе. — 15. Историја промене придева; ознаке рода (разлике између мушког и средњег рода, означавање женског рода); ступњевање или компарација придева (примарна и секундарна компарација); прилози. — 16. Историја промене заменица; личне заменице; рефлексивне заменице; показне заменице; односне заменице; упитне и неодређене заменице. — 17. Историја и врсте презенатских образовања; атематски презенти (коренски презенти, редуликовани коренски презенти, назални атематски презенти); тематски презенти (e/o-презенти, редуликовани e/o-презенти, u-e/o-презенти, eio-/e-каузативи, ске/o-презенти). — 18. Историја аориста; атематски аорист; тематски аорист; сигматски аорист. — 19. Историја перфекта; апофонски перфект (аспирирани перфект); k-перфект; мешовити перфект. — 20. Историја пасивног аориста; јаки и слаби пасивни аорист. — 21. Историја гутура; сигматски футур (контрактни футур, дорски футур); пасивни футур. — 22. Аугмент и инјунктив; силабички аугмент; темпорални аугмент; место аугмента; облици претерита без аугмента (епски итеративни претерити). — 23. Историја личних наставака; тематски и атематски облици; активни и медијални наставци (формално разграничење, семантичко разграничење, медиопасив); порекло личних наставака (примарни наставци актива, примарни наставци медија, секундарни наставци актива, секундарни наставци медија, наставци перфекта, наставци императива, конјунктив и оптатив). — 24. Историја именских облика глагола; партиципи (nt-партиципи, партицип перфекта активног, медопасивни партиципи и глаголски придеви); ингинитиви (тематски, атематски, медопасивни).

Практична настава. Историјско читање текста.

Литература

Лигорио, Орсат. *Праисторија грчког језика*. Београд, 2019. (Скрипта.) — Лигорио, Орсат. *Увод у хомерски хексаметар*. Београд, 2018. (Скрипта.) — Лома, Александар. *Историјска граматика грчког језика*. Београд, 2012. (Скрипта.) — * * * — Beekes, R. *Etymological Dictionary of Greek*. Vol. I–II. Leiden / Boston: Brill, 2010. — Beekes, R. S. P. *Comparative Indo-European Linguistics : An Introduction*. Amsterdam / Philadelphia: J. Benjamins, 2011². (Revised and corrected by M. de Vaan.) — Chantraine, P. *Grammaire homérique*. T. I–II. Paris: Klincksieck, 1953–58. — Chantraine, P. *Dictionnaire étymologique de la langue grecque : Histoire des mots*. Paris : Klincksieck, 1968–1980. — LIV = Rix, H. (ed.). *Lexikon der indogermanischen Verben : Die Wurzeln und ihre Primärstammbildungen*. Wiesbaden: Reichert, 2001². (I изд., 1998.) — NIL = Wodtko, D., B. Irslinger, C. Schneider. *Nomina im Indogermanischen Lexikon*. Heidelberg: Winter, 2008. — Rix, H. *Historische Grammatik des Griechischen*. Darmstadt: Wiss. Buchgesellschaft, 1992². — West, Martin L. *Homer's Metre. A New Companion to Homer*, 218-238. (Eds. Ian Morris & Barry Powell. Leiden-New York-Köln: Brill, 1997). — (Обавезни наслови истакнути су **масним слогом**; остали вреде као препоручена литература.)

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 120	Практична настава: 60	
Методе извођења наставе Предавања и вежбе			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	15	писмени испит	25
практична настава		усмени испт	45
колоквијум-и	15		
семинар-и			